

Carles Santos: La música és com el sexe

«Si una persona va a un concert i no s'ho passa bé, no val la pena que entre»

Quan vostè ^{segona} **FERRANDO** s'liga un dia qualsevol, el ritme de les seues passes o alguna cosa que colpeix insistentment en el seu cervell podrien arribar a convertir-se en un concert. «El discurs musical —ens diu Carles Santos— és un poc com el del mar, que té pujades i baixades, s'en calma, s'enfada i es torna gris, blanc o blau.»

Alié a les modes artístiques marcades anys enrere per la política cultural americana i europea, Carles Santos ha sabut desenvolupar la pròpia i personalíssima manera de crear, despertant la sorpresa i l'admiració en aquells qui tinguérem ocasió d'acudir als seus lúdics espectacles-concerts durant els darrers anys.

Després d'haver escoltat la temporada passada el seu *Beethoven, si tanco la tapa del piano, què passa?* hem parlat amb ell, arran de l'estrena a València de la seua creació artística més recent.

Pregunta.—*¿El treball que penses fer aquests dies a València és estrictament musical o és lligat a unes altres pràctiques de l'art?*

Resposta.—L'obra que pense fer, *Té xina, la fina petxina de Xina*, ja estrenada a Barcelona dins el cicle de «teatre obert» que

organitzà la Generalitat, és molt més teatral que les que fins ara he fet. Hi ha menys música, no hi ha el piano i jo aparec menys en l'escena. La participació de sis personatges molt diferents —tres ballarines, un actor, una soprano i jo mateix— atorga a l'obra un aire més teatral, més visual i inclou textos i diàlegs. Però, per a mi, en el fons, no és menys musical que les altres creacions que he realitzat.

P.—*Tu relaciones el gest, la música, el film i l'element fonètico-poètic que*

Francesc Despuig

Escena final de «Beethoven, si tanco la tapa del piano, què passa?», amb Carles Santos al centre dels personatges asseguts

«L'origen del meu treball és purament musical i utilitzo altres elements en funció d'aquest origen.»

utilitzes. **¿De quina manera empires aquests elements i com construeixes aquesta xarxa múltiple?**

R.—Bé, jo em baso en el fet que sóc músic. Per això l'origen, el concepte, la presa de possessió, la forma de treballar, són purament musicals i utilitzo les altres disciplines en funció de la formació de què dispo. Per això, quan utilitzo, per exemple, l'element cinematogràfic, no fun-

ciono com una persona que treballa al cinema, sinó com un músic que usa les característiques pròpies del cinema per a una creació concreta. Crec que això és vàlid i m'ha donat fins ara bons resultats.

Relaciono aquests elements de forma poètica: d'una banda, per sensibilitat i de l'altra, a través de l'instint. Aquesta forma d'encadenament permet llegir a un altre nivell un

tema pensat per a un determinat tipus de llenguatge. Es tracta, doncs, de presentar visualment o cinematogràficament idees musicals, o d'utilitzar la música al servei d'un text que potser queda una mica coix des del punt de vista literari. En tot això hi ha un cert joc, lúdic o divertit, que presenta les coses d'una manera diferent a com realment són.

P.—*¿Quin valor dónes al vincle entre art, joc, espontaneïtat i goig?*

R.—Crec que són elements a recuperar, ja que l'«avantguarda» musical els tenia prou abandonats. Les complicacions tècniques i teòriques que desenvolupà aquest tipus de música no han conduït sinó al fracàs. La prova, la tens en

el fet que les manifestacions de música contemporània no tenen públic de cap classe o és molt mínim, i tenen en la seua opinió una clara tendència a desaparèixer, ja que els seus plantejaments eren massa transcendents i exagerats. Els aspectes lúdics, divertits o intuitius són presents en el cinema, la pintura o la dansa, però en la música contemporània estan molts descuidats. Partint d'estructures estrictament musicals, crec que es pot convertir en música qualsevol cosa, i el públic arriba a aproximar-s'hi de forma immediata. La música t'entra o no, i al mateix

temps pressuposa i et convidava a un plaer. Si una persona que va a un concert no és capaç de gaudir-ne, no sé si val la pena que entre. Jo crec que la música és com el sexe. No es pot tenir una activitat sexual sense tenir plaer, i en aquest sentit són equiparables. És alguna cosa en la qual t'introdueixes, t'estimules i recorres tot el circuit que fins que en surts. A més, en ambdós casos cal considerar el factor temps: allargar la durada més enllà d'una hora és un error i acurtar-la també ho és.

P.-En tots els teus concerts, tan en «Beethoven,

si tanco la tapa del piano, què passa?» com en obres anteriors, sembla que el factor contrast és molt patent com a punt de suport a una gran manifestació expressiva...

R.-Per a mi, l'expressivitat és fonamental. És un dels factors que he tractat de recuperar després d'haver renunciat a una gran part de les manifestacions «avantguardistes». Jo he plantejat tota la meua creació en funció d'un públic, en funció de la seua resposta i de la possibilitat d'anar endavant a partir d'aqueixa resposta. No concebo mai les meues obres sense pensar en una

energia, i em costa molt entendre que es puga xafar un escenari sense obtenir cap tipus de resposta que et permeta acabar allò que estàs realitzant. Jo necessito notar la presència d'un públic, i no sabria suportar la seua indiferència. D'una altra banda, busco que aquest siga el més ampli possible, ja que crec que s'ha acabat el temps de les minories, afortunadament. Crec que ja és hora que hi haja públics més amplis, amb un criteri obert i disposat a realitzar lectures de qualsevol tipus de missatge o de disciplina que els manifestes. Amb això, tots guanyarem.

Final de «Té xina, la fina petxina de Xina»

Carles Santos (Vinaròs, 1940) estudià al conservatori del Liceu de Barcelona. El 1962 es presentà com a compositor amb *Concert irregular*, obra de teatre musical sobre text de Joan Brossa, commemorativa del 75è aniversari de Joan Miró. Del 1976 al 1979 dirigí el Grup Instrumental Català. Des del 1978 només interpreta música pròpia, presentada com a concerts-espectacles, en què s'alternen el piano, la veu, els films —és autor de diversos curt-metratges— i el moviment.